

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Yksityistietilaisuudet Keski-Suomessa 2023

Keski-Suomen ELY-keskus

Valtionavustukset yksityisteille

Sisältö

- Määrärahat yksityisteille
- Muuttuneet avustusprosentit
- Avustettavat parantamishankkeet
- Avustuksen hakeminen
- Hakemuksen liitteet
- Yleistä avustuksesta
- Katselmukset ja valvonta
- Siltahankkeiden suunnittelu
- Avustuksien maksaminen
- Muistilista tiekunnille
- Neuvonnan yhteystiedot

Yksityisteille myönnetyt määrärahat 2022-2024

ELY	2022	2023	2024
Etelä-Pohjanmaa	4 477 106,00	2 389 643,00	599 416,00
Kaakkois-Suomi	3 232 931,00	1 876 722,00	302 320,00
Keski-Suomi	2 644 513,00	1 578 165,00	109 810,00
Lappi	2 124 435,00	1 509 564,00	316 157,00
Pirkanmaa	2 809 904,00	1 666 908,00	239 034,00
Pohjois-Pohjanmaa	4 856 219,00	3 150 352,00	1 145 499,00
Pohjois-Savo	11 417 726,00	6 166 026,00	987 668,00
Uusimaa	3 319 437,00	1 931 817,00	395 483,00
Varsinais-Suomi	4 779 025,00	2 730 803,00	804 613,00
	39 661 296,00	23 000 000,00	4 900 000,00

Avustusprosentit ajalle 2023-2025

Valtionavustuksen enimmäismäärät nousivat 1.1.2023 alkaen määräaikaisesti kolmelle vuodelle seuraavasti:

- tavanomaiset tien parantamiskohteet 50 % → 70 %
- merkittävimmät siltakohteet 75 % → 85 %
- luonnonolosuhteiden aiheuttamat yllättävät korjauskohteet 75 % → 85 %
- lauttapaikka ja vuosittain purettava silta 80 % → 85 %, vähintään 80 %
- talvitie 65 % → 70 %

Avustettavat parantamishankkeet

Ensisijaisesti avustettavia hankkeita

- siltojen ja suurien tierumpujen korjaukset
- liikenneturvallisuuden kannalta tärkeät kohteet
- merkittävät ja yllättävät luonnonolosuhteiden aiheuttamat korjauskohteet
- vaelluskalojen kulkureittien turvaaminen

Lisäksi voidaan avustaa muun muassa

- tien kuivatuksen ja kantavuuden parantamista
- muuta liikenneturvallisuuden parantamista kuten tielinjan siirtäminen tai kaarteiden oikaisu
- tulva- ja routavaurioiden korjaamista
- metsäteiden perusparannukseen

Yksityisteiden valtionavustushakemus tehdään sähköisessä asiointipalvelussa

<https://www.ely-keskus.fi/yksityisteiden-parantamisen-avustaminen>

valitaan **Hakeminen** -kohdasta Aluehallinnon asiointipalvelu, joka ohjautuu sivulle:

<https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi/palvelut>

Valitaan **Liikenteen palvelut** –kohdassa ****Avustukset yksityistien parantamiseen****, mistä siirrytään vahvaan tunnistautumiseen esim. henkilökohtaisilla pankkitunnuksilla.

- Huom! **Hakemuksen tekijällä** on oltava **tiekunnan valtuutus** sähköiseen asiointiin.
- Hakemuksen voi tallentaa luonnoksena ja palata myöhemmin jatkamaan sitä. Asiointipalvelussa avustusprosessi etenee eri vaiheissaan sujuvasti ja hakija voi seurata käsittelyn ja maksatuksen etenemistä asiointi-palvelun kautta. Hakemus liitteineen jää talteen ja hakijan käyttöön asiointipalveluun.
- Ohjeistusta: <https://www.ely-keskus.fi/yksityistieavustukset>
- Valtionavustukset on haettavissa ympäri vuoden. Vireille ajoissa! Täydennyspyynnöillä autetaan tiekuntaa tekemään hyvä hanke.

Hakemuksen mukana AINA toimitettavat liitteet

1. KTJ-OTE ja karttaliite, johon tien vaikutusalueen asutus on merkitty (Maanmittauslaitos MML) Käyttöoikeusyksikköotteesta selviää esim. yksityistien tiekunnan nimi, tunnus ja yhteyshenkilön tiedot sekä luettelo kiinteistöistä, joiden alueella tie kulkee. Otetta ei ole saatavilla asiointipalvelusta, [tilaa ote asiakaspalvelusta](#).

2. AJANTASAINEN DIGIROAD-TOSITE Väyläviraston ylläpitämästä tietojärjestelmästä <https://vayla.fi/vaylista/aineistot/digiroad/yksityistietietojen-lisaaminen-digiroadiin>

3. PÖYTÄKIRJAN OTE tiekunnan kokouksesta (kokouskutsussa oma asiakohta)

- * jossa on PÄÄTÖS hankkeeseen ryhtymisestä
- * ja PÄÄTÖS, että avustusta haetaan ELY-keskukselta
- * lisäksi PÄÄTÖS otetaanko mahdollinen avustus vastaan
- * sekä VALTUUTETAAN nimetty henkilö asioimaan sähköisesti hankkeeseen liittyvissä asioissa.

Allekirjoitusoikeuden varmistamiseksi tarvitaan myös tiedot valitusta toimielimestä

4. SUUNNITELMA-ASIAKIRJAT:

- a) suoritepohjainen **kustannusarvio** (jaottelu yksiköin)
 - b) tarkempi **työselite** eli sanallinen kertomus, mitä hankkeessa tehdään
 - c) suunnitelma**kartat**; tärkeimmät työvaiheet paaluvälein mm. rummut
 - d) **yleissuunnitelma** esim. tien rakenteesta poikkileikkaus kerrospaksuuksineen
- + mahd. erityissuunnitelmat/raportit (kantavuusmittaus, yksityistietoimitus, iso räjäytystyö jne.)

Yleistä yksityistieavustuksista

- Vuoden 2019 lakimuutoksella lievennettiin valtionavustusehtoja; Kolmen (3) pysyvän asutuksen ehto on poistettu, ei kilometrirajoitusta
- **Valtionavustuskelpoisuuden ehdot nykyisin:**
 1. **TIELLE ON PERUSTETTU TIEKUNTA**

KTJ-ote (toimitsijamiehen TAI hoitokunnan pj:n yhteystiedoin)
 2. **AJANTASAINEN DIGIROAD-tosite**

Tiekuntaa ja yksityistietä koskevat **tiedot ovat ajantasaiset** Maanmittauslaitoksen yksityistierekisterissä ja Väyläviraston tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä. **Digiroad**-tietoja käyttävät mm. pelastusviranomaiset ja navigaattorivalmistajat.

Huom! **MUUTTUNEET TIEDOT tulee AINA PÄIVITTÄÄ = ajantasaisuus.**
- **Yksityisteiden valtionavustusprosentit ovat väliaikaisesti v. 2023-25:**
 - Tien parannushankkeen arvonlisäverollisista kustannuksista **70 %**
 - Silta- ja isoissa erillisissä rumpuhankkeissa tuki voi olla **85 %**
- Käytännössä **< 10 000 € sis. alv** hankkeita avustetaan harvoin.
- **Avustusta ei voida myöntää jälkikäteen**

Yleistä yksityistieavustuksista

- Suodatinkankaan luokkavaade on vähintään **N3**.
Suodatinkangas ei saa jäädä näkyviin.
- Erittäin huonoa kantavuutta voidaan parantaa mm. geoverkolla.
- **Avustukseen hyväksyttävät vähimmäismurskemäärät:**
Kantavaa kerrosta 0-32 mm on oltava suodatinkankaan päällä 150 mm ja ilman suodatinkangasta 100 mm.
Jakavaa kerrosta (0-56 mm) voi olla lisäksi tarpeellinen määrä kantavuuden saavuttamiseksi.
Kulutuskerrosta 0-16 mm voidaan hyväksyä noin 50 mm hyvin tiivistettynä pääsääntöisesti tien perusparannettavilla osuuksilla. Avustukseen oikeuttava kulutuskerroksen ylittävä määrä on tiekunnan omalla kustannusvastuulla.
Tonnikertoimena hyvin tiivistetylle kalliomurskeelle käytetään 2,3.
- Jos yksityistiellä tehtävä kantavuuden parannushanke ylittää 500 jm ja 20 000 €, tulee teettää **kantavuusmittaus**. Mittausraportista saadaan suoraan tielle tarvittavat murskemäärät.

Yleistä yksityistieavustuksesta

- Avustuskelpoisen tien alittavien rumpujen **suositeltu** vähimmäishalkaisija on 400 mm. **Minimivaatimus rumpujen halkaisijalle on 300 mm.** Poikkeustapauksissa **perustellusta syystä** alle 300 mm halkaisijaltaan olevia tierumpuja voidaan hyväksyä. Muovirumpujen laatuluokan on oltava vähintään **SN8**.
- Mahdollisten kalojen liikkuminen tulee varmistaa laittamalla rumpu oikeaan tasoon siten, että **rumpua ei asenneta liian ylös.** **Rummun päähän ei saa muodostua putousta,** eikä rumpu saisi kuivua kuivaan aikaan veden laskiessa.
- **Liittymärumpuja ei hyväksytä avustuskelpoisiin kustannuksiin,** mutta parantamishankkeen osana niiden **asennustyö voidaan hyväksyä.**

Yleistä yksityistieavustuksesta - KILPAILUTUS

- Hankintoja tehtäessä ja/tai urakalla teetättäessä on tiekunnan **hankinnan koosta riippumatta aina pyydettävä riittävä määrä (vähintään 3 kpl) kirjallisia tarjouksia**. Tiekunnan tulee säilyttää asiakirjat, jotka on pyydettäessä esitettävä.
- Tarjouspyyntöjen tulee sisältää kaikki perusparannushankkeen **toimet hyvin esitettyinä ja selventävin suunnitelmin**.
- Hankintalain mukainen **HILMA-kilpailutus** tulee tehdä kynnysarvojen ylittyttyä ja avustuksen ollessa yli 50 %:ia
 - > **60 000 € alv 0 % materiaalit ja palvelut**
 - > **150 000 € alv 0 % kokonaisurakat**

Tiekunnan tulee toimittaa mahdolliset HILMA-kilpailutustiedot KEHA-keskukselle ennakkomaksua haettaessa; kopio tehdystä ilmoituksesta (avoin menettely) ja avauspöytäkirja tarjouksista.

Katselmukset ja avustuksien käytön valvonta

- Avustushakemuksen käsittelyyn voi liittyä alku-, väli- ja/tai lopputarkastuksen **maastokäynti** yksityistiellä
- Työt voi aloittaa vasta kun avustuspäätös on saatu ja tiekunta on ilmoittanut ottavansa avustuksen vastaan. **Vastaanottoilmoitus** tehdään sähköisessä asiointipalvelussa.
- Mahdollisista **oleellisista suunnitelmamuutoksista** tulee sopia **etukäteen kirjallisesti ELY-keskuksen valvojan kanssa**.
- Avustetun hankkeen osalta tiekunnalla on **raportointivastuu**; toimitettava maksatushakemus liitteineen ja hyväksytyn valvojan loppuraportti valokuvineen (pdf)
 - Loppuraportissa tulee selvittää hankkeen alkutilanne, tärkeimmät työvaiheet sekä lopputulos valokuvineen. Onko toimittu suunnitelman mukaisesti?
 - Hyväksytyt valvoja (vain yksi) ja tiekunta vastaavat hankkeesta.

Siltahankkeiden suunnittelu

- Tiekkunnan tulee olla **yhteydessä ELY-keskukseen** hyvissä ajoin **ennen** mahdollisen sillan uusimisen tai korjaamisen **suunnittelun aloittamista** ja suunnitelmien tilaamista
- Huomioitava mahdollinen hankintalain mukainen kilpailutus (urakkaraja 150 000 alv 0 %). Urakoitsijan valintaan voidaan tarvita tiekkunnan kokous (**avauspöytäkirja**), ellei esim. hoitokuntaa /perustettua siltaryhmää ole valtuutettu päätöksen tekoon.
- Siltasuunnittelijalla ja suunnitelmien tarkastajalla tulee olla **riittävä kokemus ja pätevyys**
- Siltahankkeissa noudatetaan menettelyä, jossa **tiekkunta tilaa ja tarkastuttaa** sillan rakennus- ja korjaussuunnitelmat ennen niiden toimittamista ELY-keskukseen
- Tarkastukseen kuuluvat menettelyt kuvattuna yksityiskohtaisesti Liikenneviraston ohjeessa: **Taitorakenteiden rakennussuunnitelmien tarkastusohje (30/2014)**.
- Suunnittelutoimistoja mm: A-Insinöörit Civil Oy, Destia Oy, FINNMAP Infra Oy, Insinööritoimisto Ponvia Oy, Insinööritoimisto Suunnittelukide Oy, Ramboll Finland Oy, Sitowise Oy, Sweco Rakennetekniikka Oy, WSP Finland Oy

Siltahankkeiden suunnittelu

Sillan suunnittelun myötä hankkeen kustannusarvio saadaan tarkennettua.

- Uuden sillan vapaan aukon mittojen riittävyys varmistetaan teettämällä **aukkolausunto**. Silta-aukon mitat voi löytyä myös vanhasta aukkolausunnosta, kun uusitaan silta samanlaiseksi.
- Siltapaikan **pohjatutkimukset** ja **perustamistapalausunto** tilataan geotekniikan ammattilaiselta. Samalla tehdään usein maastomalli.
- Vesistöön rakentaminen vaatii useimmiten Vesilain mukaisen luvan eli **vesiluvan** mm. kun **valuma-alue yli 100 km², siltatyypin vaihtuu, penkereitä rakennetaan, uoma ruopataan**. Rakennettavaksi valitun/päätetyn sillan suunnitelma/luonnos ollessa käytettävissä, pyydetään vesiluvan tarpeellisuusarviota ELY-keskuksen Ympäristövastuualueen vesilain asiantuntijalta.
- **Vaelluskalareiteilla** tehtävistä toimenpiteistä tulee pyytää lausunto etukäteen ELY-keskuksen Ympäristövastuualueelta.
- Sillan **rakennussuunnitelma, työselitys, laatuvaatimukset** ja määräluetteloon perustuva **kustannusarvio**.

Siltahankkeiden suunnittelu

Esimerkki hankkeen kestosta tiekunnan tehtyä päätöksen hankkeeseen ryhtymisestä:

- **Aukkolausunto** ja **siltapaikan tutkimukset**; talvi/kevät
- **Siltasuunnittelu** ja tarvittaessa vesilupahakemus; talvi/kevät
- **Vesilupa** (jos tarvitaan, oletuskesto noin 6 kk); loppusyksy
Vesilupaprosessin aikana viimeistellään siltasuunnittelu ja tehdään kilpailutus-asiakirjat valmiiksi.
- **Hankkeen julkinen kilpailutus HILMA-järjestelmässä**, kun
 - kansallinen kynnyсарvo > 150 000 €, alv 0% (urakkahinta)
 - ja
 - julkisen rahoituksen osuus > 50 % (silta-avustus 85 %)
- **Rakennusurakka**, jonka voi parhaimmassa tapauksessa aloittaa syksyllä tai heti seuraavana keväänä.
Talvirakentaminenkin onnistuu, siltapaikan viimeistelyt jäävät tosin kesällä tehtäviksi.

Yksityisteiden avustuksien maksaminen (KEHA)

- On tärkeää tehdä **kustannusarvion lisäksi** myös tiekunnan **omahoitusjärjestelyt** hankkeen kestoajalle.
- Avustuksen maksatus tapahtuu myönnettyjen erien mukaan:
 - **Ennakkoerä on 30 % x myönnetty valtionavustus; ennakkoa voi hakea vastaanoton jälkeen ilman kuluja.** Mahdollisen **HILMA-kilpailutuksen** tiedot vaaditaan.
 - **Välierissä** maksatus tapahtuu tiekunnan toimittamia **laskuja vastaan, vähennettynä jo maksetut suoritukset.** Välierässä avustuksen suuruus = (esitetyt sekä hyväksyttävät laskut) x (avustusprosentti) x 0,9 - (ennakko) - (maksetut välierät). Välieriä haettaessa **laskujen ei tarvitse olla vielä maksettu.**
 - **Loppuerä voidaan maksaa, kun kaikki on valmiina** eli tiekunta on maksanut kaikki laskut, tehnyt loppumaksatushakemuksen, loppuraportin ja ELY:n valvoja on suorittanut lopputarkastuksen hankkeelle. Liitteenä loppumaksatushakemuksessa on oltava tiliotteet/maksukuitit, joista käy ilmi, että maksut on suoritettu tiekunnan tililtä.
- **Laskut on oltava tiekunnalle ja maksut tiekunnan tililtä!**

Muistilista tiekunnalle

Varmistukaa ensin tien avustuskelpoisuudesta, ohjeistus

<https://www.ely-keskus.fi/yksityistieavustukset>

<https://www.traficom.fi/fi/traficom/tietoa-traficomista/yksityisteiden-valtionavustukset>

<https://vayla.fi/vaylista/aineistot/digiroad/yksityistietietojen-lisaaminen-digiroadiin>

Tiekunnan kokouskäytännöt ja toimet yksityistielain mukaan

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180560>

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181069>

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221018>

- selkeät päätökset, valtuudet (+ mahd. sopimukset kunnan kanssa)

Käyttäkää ammattitaitoista suunnittelijaa ja valvojaa

- Valtion avustusosuus perusparannukset 70 % ja sillat 85 % (putkisilta Ø > 2 m)

ELY-keskus päättää avustuksista hakemuksien perusteella ja määrärahojen puitteissa. Avustettavia kohteita ja avustusten suuruutta harkittaessa otetaan huomioon parantamistarve, esitetyt toimenpiteet, valtionavustuksen tarve sekä hankkeiden kiireellisyys ja tärkeys. Määrärahoja on tällä hetkellä hyvin käytettävissä.

- Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia. Alle 10 000 € hankkeita avustetaan harvoin.
- Vain kohtuullisia suunnittelukuluja voidaan maksaa taannehtivasti.
- Tien normaalia kunnossapitoa ei avusteta. Tieosakkaiden on pidettävä tie tarkoitustaan vastaavassa eli tieosakkaiden liikenteen edellyttämässä kunnossa.

Neuvonnan yhteystiedot

- <https://www.ely-keskus.fi/yksityistieavustukset>

OTA YHTEYTTÄ

Liikenteen asiakaspalvelu

- [Palauteväylä](#)

Neuvonta yksityisteiden valtionavustusasioissa

- [Yksityistieapuri \(ELY-keskus\)](#)

opastaa asioinnin alkuun

0295 020 603 ma-pe klo 9-15 (pvm/mpm)

Chat-palvelussa asiakasneuvoja paikalla ma-pe klo 9-15
(muuna aikana virtuaalineuvoja)

sähköposti: [liikenteen.asiakaspalvelu\(at\)ely-keskus.fi](mailto:liikenteen.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi)

Kiitos!

Elina Peuhkuri

Yksityistieasiantuntija

elina.peuhkuri@ely-keskus.fi

0295 024 342, 0295 024 500 (vaihde)